

Реферат на тему: "Романіст Іван Григурко"

Іван Григурко

Реферат

на тему:

Романіст Іван Григурко

У кожного письменника є своя заповітна земля. Велика, неосяжна й неповторна. На її просторах, серед її людей митець знаходить основні теми, конфлікти й образи для своєї творчості.

Була своя земля і в талановитого українського письменника Івана Григурка. Це – Таврія.

Дитинство І.Григурка пройшло в одеських степах. Після дитячого будинку – служба в армії, навчання в Одеському університеті. На студентські роки припав пошук своєї дороги у літературі. А глибше пізнати життя й самотньо його висловити, знайти свій неповторний почерк Іванові Григуркові допомогла саме Херсонщина – "серцевина Таврії", як величав нашу землю письменник.

Будучи спершу кореспондентом "Ленінського прапора", а згодом і "Наддніпрянської правди", на початку 70-х років ХХ століття він знайомиться з трудівниками степів, вивчає життя, побут, вникає у їхні турботи, запам'ятовує обличчя, характери, мову.

Іван Григурко прожив стрімке й напружене життя. Довжиною в сорок років. Дванадцять з них були віддані письменницькій праці.

Основна його літературна форма – середня й велика проза. Григурко – повістяр і романіст. Ним написано повісті "Роса", "Гавертій", "Путина" і романи "Канал", "Далекі села", "Ватерлінія", "Червона риба".

І.Григурко був письменником, який працює до останніх днів. Основну роботу над романом "Червона риба" безнадійно хворий прозаїк завершував у лікарні, за кілька днів до смерті. Цьому твору випало стати останнім у його творчій біографії. Роман вийшов у Києві через два роки по смерті, у 1984 році.

Роман "Червона риба" написано на матеріалі побутового, соціального й духовного життя півдня України і розповідає про працю рибалок, охорону заповідної фауни, напружені будні журналістів. Провідна дія відбувається на риболовецькому етапі, в селі Комишани і в таврійському заповіднику, розташованому на Слов'янській косі (у якій неважко розгледіти Кінбурнську косу).

В романі кілька сюжетних ліній.

Головна з них побудована на розвитку образу Роберта Журибіди. Це допитливий і мислячий юнак, котрий тільки-но успішно закінчив десятирічку й шукає себе, свою дорогу в житті. Підкреслюючи у своєму героєві максималістські риси, письменник

повідомляє, що Роберт критично оцінює життєву позицію, діяльність своїх батьків і вважає їх людьми самовдоволеними, інфантильними, які дбають лише про матеріальний статок і власний душевний комфорт. На знак незгоди з їхньою життєвою позицією молодий герой залишає рідний дім. Він мріє вступити до інституту. Проте волею долі Роберт опиняється біля Чорного моря, на Слов'янській косі, де стає рибалкою.

Письменник змальовує, з якою наполегливістю, а нерідко й фанатичною мужністю Роберт Журибіда оволодіває несподіваним для нього ремеслом.

За характером Роберт є добрим, чуйним, він тонко розуміє природу.

Особливе місце у творі посідають взаємини головного героя і Таї, гімнастки з Києва. Роберт спершу підсвідомо, а потім усе виразніше розуміє, що з дівчиною, в яку він закоханий, у них різні моральні цінності, що духовно близькими, рідними стати вони ніколи не зможуть.

Створюючи картини життя свого героя в риболовецькій бригаді, І.Григурко проводить думку, що гартування трудових навичок саме по собі ще не гарантує формування у людини цілісного морального світу. Роберту не вистачає вміння розбиратися у людях. Під впливом бригадира Нестеровича він починає торгувати рибою, продавати її "наліво". Життя зблизька виявляється зовсім не таким, яким воно малювалося у романтичних юнацьких мріях та прожектах.

Журибіда доходить висновку, що "кришталево чесних", "з повною совістю" людей навколо нього немає, що, можливо, їх навіть не існує взагалі, що реальне життя – це шлях етичних компромісів, а то й відвертих моральних поступок.

Кінець домінантної сюжетної дії є драматичним, хоча й не позбавленим закономірності. Спійманий під час протизаконного вчинку, Роберт потрапляє до виправно-трудової колонії. У дуже гіркий для свого героя час розлучається з ним письменник. Все ж, як це часто буває у творах вітчизняної літератури, художник дає надію сподіватися, що Роберт Журибіда знайде в собі сили повернутися у "велике море вільного життя".

Традиційним для української літератури є образ Данила Передрія. З ним пов'язані друга сюжетна лінія роману й авторська уява про моральний ідеал.

Передрій – егер і охороняє тваринницький світ заповідника. Він корінний таврієць, людина суворого життєвого досвіду. Незважаючи на свій літній вік, егер по-юнацьки відданий роботі. Він виконує свою справу з самовіддачею, подвижницьки. Саме тому, будучи беззбройним, старий егер женеться за затятим браконьєром.

Третя сюжетна лінія "проходить" через долю молодого журналіста Іллі Стана. Енергійним і захопленим газетярем керує прагнення розкрити у своїх репортажах, статтях характер і дух життєвої творчості мешканців Таврії. У складних ситуаціях він завжди займає чітко визначену позицію, відкидає компроміси.

Останній роман Івана Григурка – це твір гостропроблемний, духовно загострений. Значною мірою письменник досягає цього виведенням образів, котрі сповідують концепцію комфортного життя.

Найбільш виразним серед них є Стас, столичний аспірант. Він виступає теоретиком, апологетом підкреслено раціонального ставлення до життя. Стас наділений неабияким інтелектом. Він часто хизується своєю розумовою розвиненістю й відточеністю. Стас упевнений у собі й своїх життєвих перспективах, соціальних можливостях.

Він належить до найцікавіших, найоригінальніших образів І.Григурка. Як це часто трапляється з персонажами, які змальовуються з негативними художніми знаками, Стас вийшов напроцуд "живий", знайомий, типовий.

Він живе логікою, теоретичними комбінаціями. Проте вони спрямовані на досягнення практичного зиску. Він все оцінює, тобто знаходить усьому ціну, насамперед у власних очах. Стас розподіляє людей на дві категорії – нижчих, тобто тих, хто працює фізично, і вищих – інтелектуалів. Себе, звичайно, він зараховує до представників непересічного інтелекту. Йому властивий етичний цинізм, якого він не соромиться. Його ідеал – забезпечене, всебічно комфортне життя. Стас любить себе, свої думки, він чекає від життя насолоди й живе заради цієї насолоди.

Образ Стаса протиставлено іншим концептуальним персонажам "Червоної риби" – Роберту Журибіді, Данилу Передрію, Іллі Стану.

На відміну від них, молодий аспірант живе заради себе й не приховує цього. На відміну від них, на життєві ситуації він дивиться крізь призму користі. Його дії зумовлені критерієм "вигідно – не вигідно".

Стас не шукає істин – він їх знайшов. Сенс його життя полягає у реалізації принципів власного матеріального й душевного комфорту. Він не романтик, а послідовний і відвертий прагматик, що теоретично обґрунтовує свою духовну позицію.

Антитеза "Стас – Роберт, Данило, Ілля" покликана була, згідно авторського задуму, відтінити негативні риси, якості молодого інтелектуала-науковця. Можливо, Іван Григурко навіть вбачав у ньому етичний антиідеал. Критичне зображення Стаса спрямоване в романі на розвінчання цього образу. Письменник зображує його егоїстичним, самозакоханим, з виявами жорстокості. У тексті твору Стас інколи підкреслено негативізується, а його інтелектуалізм – знижується.

Проте непривабливі якості, помножені на розкутість, інтелектуальну самодостатність Стаса, роблять цей образ, що малювався як духовний контрідеал, по-своєму навіть привабливим.

Це тип молодії людини, як вона є, з її вадами й специфічними достоїнствами, з широкими матеріальними потребами й нахилом до граничного самовираження. Це тип молодії людини, яка живе не ідеальними уявленнями про світ, а реальними матеріальними інтересами. За письменницькою концепцією, Стас не повинен був викликати симпатій, співчуття. Але у його образі є те, що це співчуття все ж таки викликає. Й саме тому, що це один з найбільш реальних, суперечливих характерів роману.

Композиція "Червоної риби" неоднорідна й не проста. Для надання масштабності й динамічності сюжетній дії Іван Григурко часто використовує прийом ретроспекції,

поширений у сучасній українській, російській та західній літературі. А для того, щоб повніше змалювати духовний світ головного героя, романіст уводить форму щоденникових нотаток Роберта Журибіди.

Є всі підстави визначити жанр останнього твору Івана Григурка як соціально-етичний роман. У ньому порушено проблеми становлення молодого особистості, взаємовідносин "батьків" та "дітей", долі кохання й моральних принципів, впливу духовних канонів індивідуальності на її життєвий шлях.

Роман Івана Григурка "Червона риба" - це морально-етичний заповіт письменника, його останні побажання сучасникам, глибока пісня любові до рідного Таврійського краю, його виразних і непересічних людей.